

tab. 13 MIEJSCOWNIK O kim? O czym?

l. poj.

	rodzaj męski 	rodzaj żeński 	rodzaj nijaki
przymiotnik	<p>- ym</p> <p>k, g - im</p>	<p>- ej</p>	<p>- ym</p> <p>k, g - im</p>
rzeczownik	<p>- e</p> <p>- u</p>	<p>- e</p> <p>- y</p> <p>- i</p>	<p>- e</p> <p>- u</p>
przykład	<p>Album o starym Krakowie. Mieszkam na Małym Rynku.</p>	<p>On myśli o ładnej dziewczynie. Rozmawiamy o nowej pracy. Marzę o dobrej kolacji.</p>	<p>Byłam w nowym kinie. Oglądałam film o argentyńskim tangu.</p>
	JAKIM?	JAKIEJ?	JAKIM?

Sprawdź, czy umiesz. Zrób ćwiczenia na:

e-polish

krok po kroku

MIEJSCOWNIK LICZBY POJEDYNCZEJ

VI przypadek **O kim? O czym?**
W kim? W czym?
Na kim? Na czym?
Przy kim? Przy czym?
Po kim? Po czym?

Rodzaj męski i nijaki

rzeczownik: **-e** dla rzeczowników zakończonych na spółgłoski twarde
-u dla rzeczowników zakończonych na spółgłoski miękkie, funkcjonalnie miękkie oraz **-k, -g, -ch**
 przymiotnik: **-ym** po spółgłoskach miękkich oraz **-k, -g** (tanim, wysokim, drogim)
-im

Rodzaj żeński

rzeczownik: **-e** dla rzeczowników zakończonych na spółgłoski twarde
-y dla rzeczowników zakończonych na spółgłoski funkcjonalnie miękkie: **-sz, -cz, -dz, -dź, -ż, -rz** oraz **-c**
-i dla rzeczowników zakończonych na spółgłoski miękkie: **-ś, -ć, -ź, -dź, -ń** oraz **-l, -j**
 przymiotnik: **-ej**

Dystrybucja końcówek

Dobór końcówek w miejscowniku zależy od spółgłoski kończącej temat wyrazu.

• **końcówka -e** występuje we wszystkich trzech rodzajach po spółgłoskach twardych (z wyjątkiem **-k, -g, -ch** w rodzaju męskim i nijakim), powodując ich alternację.

alternacje spółgłoskowe

p	b	f	w	m	n	s	z	t	d	r	ł	k	g	ch
pie	bie	fie	wie	mie	nie	sie	zie	cie	dzie	rze	le	ce	dze	sze

p:pi	chłop - chłopie, Europa - Europie	t:ci	uniwersytet - uniwersytecie, gazeta - gazetce
b:bi	garb - garbie, torba - torbie	d:dzi	zawód - zawodzie, woda - wodzie
f:fi	fotograf - fotografie, żyrafa - żyrafie	r:rz	aktor - aktorze, góra - górze
w:wi	prawo - prawie, kawa - kawie	ł:l	stół - stole, szkoła - szkole
m:mi	chrom - chromie, mama - mamie	st:śl	masło - maśle
n:ni	okno - oknie, wanna - wannie	st:śc	most - moście
s:si	nos - nosie, trasa - trasie	sn:śń	wiosna - wiosnie
z:zi	gaz - gazie, koza - kozie	sm:śmi	pismo - piśmie
k:c	Polska - Polsce		
g:dz	droga - drodze		
ch:sz	mucha - musze		

alternacje samogłoskowe

a:e las - lesie
 o:e anioł - aniele
 ó:e kościół - kościele
 ó:o łódź - łodzi
 e:o sen - śnie

potrójna alternacja

miasto - mieście
 ciasto - cieście
 gwiazda - gwieździe
 zjazd - zjeździe

• **końcówka -u** występuje w rodzaju męskim i nijakim po spółgłoskach funkcjonalnie miękkich: **sz, ź/rz, cz, dz, dź + c, l, j** oraz miękkich: **ś, ć, dź, ź, ń**.

w kiosku	o żołnierzu	fosoś - o fososiu
na rogu	o pieniądzu	gość - o gościu
na dachu	o dżdzu	gwóźdź - o gwoździu
w koszu	na kocu	paż - o pażu
w płaszczu	w lokalu	koń - o koniu
	w oleju	

alternacja

e:o rynek - rynku

• **końcówka -y** występuje w rodzaju żeńskim po spółgłoskach funkcjonalnie miękkich: **sz, ź/rz, cz, dz, dź + c**.

o kaszy	o burzy	o kukurydzy
na róży	w rozpaczy	na ulicy

• **końcówka -i** występuje w rodzaju żeńskim po spółgłoskach miękkich: **ś, ć, ź, dź, ń** oraz **l, j**.

na osi	na gałęzi
w rzeczywistości	w baśni
o powodzi	

Ⓛ wyjątki

pan - o panu syn - o synu dom - w domu

Celownik a miejscownik

Dla rodzaju żeńskiego celownik i miejscownik liczby pojedynczej mają identyczne formy. Dotyczy to również rzeczowników męskich o odmianie żeńskiej (tacie, artyście, koledze, kierowcy).

Zaimki wskazujące i pytające

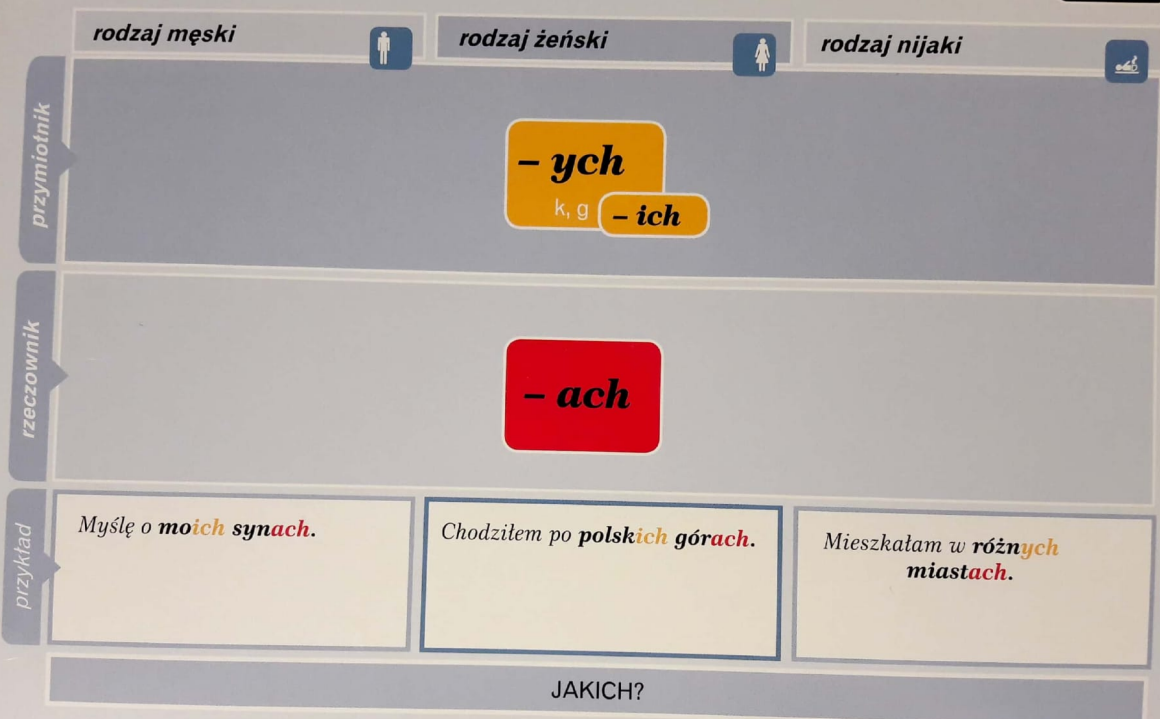
r. męski	r. żeński	r. nijaki
tym	tej	tym
tamtym	tamtęj	tamtym
jakim	jakiej	jakim

Zasady użycia

Miejscownik to jedyny przypadek występujący wyłącznie po przyimku, nigdy bezpośrednio po czasowniku. Więcej patrz tablica nr 14.

tab. 14 MIEJSCOWNIK O kim? O czym?

l. mn.

JAKICH?

Sprawdź, czy umiesz. Zrób ćwiczenia na:

to be kerok

MIEJSCOWNIK LICZBY MNOGIEJ

VI przypadek **O kim? O czym?**
W kim? W czym?
Na kim? Na czym?
Przy kim? Przy czym?
Po kim? Po czym?

W liczbie mnogiej miejscownik we wszystkich rodzajach ma identyczne końcówki.

Rodzaj męski, żeński i nijaki

rzeczownik: **-ach**

przymiotnik: **-ych**

-ich po spółgłoskach miękkich oraz **-k, -g** (*tanich, wysokich, drogich*)

Zaimki wskazujące i pytające

tych, tamtych, jakich?, których?

Zasady użycia

- określa lokalizację, odpowiada na pytanie **gdzie?** (*w Polsce, na stole, przy tablicy*)
- określa czas, odpowiada na pytanie **kiedy?** (*w zimie, w styczniu, w zeszłym tygodniu, o ósmej*)
- określa cel (*byłem na filmie, jesteśmy na imprezie, na obiedzie*)
- przyimki: *na, w, przy, po, o*

przyimek w

- kraje, miasta, budynki, zamknięte pomieszczenia, wnętrza
w Polsce *w biurze*
w Krakowie *w pudełku*
w bloku

ⓘ wyjątki:

na uniwersytecie *na policji*
na poczcie *na basenie*
na dworcu

b) obiekt częściowo jest w czymś

w płaszczu *w sukience*
w kapeluszu *w fotelu*

- czasowniki: *zakochać się, podkochać się, rozmiłować się, rozsmakować się, rozsmakować się w polskiej kuchni, rozmiłować się w polskiej literaturze*

przyimek na

- plac, przestrzeń otwarta, powierzchnia czegoś
na targu *na powietrzu*
na rynku *na stole*
na łące *na krześle*

- abstrakcyjny cel (podany zamiast konkretnej lokalizacji)
na imprezie *na filmie*
na kawie *na spotkaniu*

- określenia przestrzenne
na górze
na dole

przyimek po

- określa czas

po lekcji
po obiedzie
po południu

- określa przestrzeń, po której coś lub ktoś się porusza

spacerować po parku
chodzić po górach
podróżować po Europie
jeździć po ulicy
biegać po klasie
skakać po łóżku

przyimek przy

- określa lokalizację

przy tablicy
przy stole
przy komputerze

- określa sytuację

przy okazji
przy pisaniu
przy zakupie

przyimek o

- po czasownikach typu:

mówić, opowiadać, rozmawiać, dyskutować, plotkować, myśleć, marzyć
Myślę o was bardzo często.
On ciekawie opowiada o swoich podróżach.
O czym oni dyskutują?

ⓘ uwaga

Przyimki łączące się z miejscownikiem mogą łączyć się też z innymi przypadkami w zależności od czasownika, który je poprzedza. Przykładowo po czasownikach wyrażających ruch będzie występował biernik. Tylko przyimek **przy** łączy się jedynie z miejscownikiem.